

Enflasyon yarışı başladı. Yılın son bilançosu, aynı zamanda faiz artırımlarının ve enflasyonun talep kesici etkilerinin sonuçlara yansıtacağı ilk finansallar olacak. Esas faaliyet kârlarını enflasyonun üstünde arttırabilen kâr makineleri şöhretler yolunu adımlarken, geride kalanlar arasından yılın kara koyunları seçilecek.

Faiz artırımlarının talep kesici etkilerinin hissedileceği ve genele yayılan parlak tabloların yerini nispeten zayıflamış finansal sonuçlara bırakacağı yeni bir enflasyon yarışının kapısı aralandı.

Birçok şirket 3. çeyrek finansallarını açıkladı. BIST-100 endeksi içerisinde finansallarını açıklayan şirketlerden 42'sinin esas faaliyet kârını yıllık enflasyonun üzerinde artırdığı görülmekte. Bilindiği üzere esas faaliyet kârı, bir şirketin ana faaliyet alanından elde etmiş olduğu kârı göstermektedir. Dolayısıyla şirketlerin istikrarlı büyümelerini sürdürebilmeleri için esas faaliyet kârındaki artış önem arz etmekte. Bu kapsamda enflasyonist ortamın devam ettiği mevcut durumda şirket finansallarında reel büyüme olup olmadığı da göz ardı edilmemeli. Esas faaliyetlerinden kâr etmesi, şirketlerin net kârını desteklerken, uzun vadeli sürdürülebilir kârlılık açısından da esas faaliyet kârının önemli olduğu unutulmamalı.

EBITDA bir firmanın finansal durumunun uluslararası anlamda karşılaştırılabileceği bir göstergedir ve bazı dezavantajlara sahip olsa da firmanın kazanç potansiyeli ile ilgili bazı fikirler verir. Hatta bir şirket için devir veya yatırım gibi bir durum söz konusu ise o şirketin değerini belirlemek için büyük bir önem taşır. Açıklanan mali tablolara baktığımızda FAVÖK yaratmada Borsada sadece 146 şirket yıllık enflasyonun üzerinde başarılı olmuş gözükmektedir.

Tek seferlik gelirler, düşük vergi gideri veya efektif vergi geliri yazabilecek sürprizli hisselerden ziyade, yatırımcıların FAVÖK yaratma kabiliyetlerini düşük ya da kontrollü finansman gideri yazarak FAVÖK kârlılığını net kâra yansıtabilen hisseleri seçmeleri gerekmektedir.

Talep esnekliği (sattığı ürünlerin fiyat hassasiyeti) düşük olan şirketler gelecek dönemde öne çıkabilir. Talep esnekliği düşük olan şirketlerin en başında gıda perakende sektörü gelmektedir. Bunun beraberinde iletişim, enerji ve ulaştırma gibi sektörler de yer almaktadır.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi Ekim'de üst üste üçüncü ay 50,0 eşik değerinin altında gerçekleşti. Eylül'de 49,0 olan endeks 48,5'e gerileyerek dış talep koşullarında yıl başından bu yana en belirgin bozulmaya işaret etti. İhracat koşullarındaki genel zayıflamanın belirleyicilerinden biri, Avrupa ekonomisinde devam eden güçsüz seyir oldu. Türk imalat sektörü ihracatının en büyük on pazarından yedisinin bulunduğu Avrupa'da söz konusu pazarlardan biri hariç tümü Ekim ayında daralma kaydetti. Bu durumun tek istisnası, üretimin değişim göstermediği İspanya oldu. Birleşik Krallık'ta ekonomik aktivite üst üste üçüncü ay azalırken, Almanya'da daralma eğilimi dört aya ulaştı. İtalya ve Fransa'da ise son beş ay boyunca üretim düşüş gösterdi.

Türk imalat sanayi ürünlerinin en büyük ikinci ihracat pazarı olan ABD, Ekim ayında da büyümeye devam etti. Talebi olumlu yönde etkileyen pazarların büyük bölümü yine Orta Doğu'da yer aldı. Büyümenin son dört ayın en yüksek temposuna ulaştığı Birleşik Arap Emirlikleri, anket paneli kapsamında en hızlı genişleyen pazar oldu.

Bir diğerk önemli ihracat pazarı olan Rusya'da ise üretim Ekim ayında güçlü bir şekilde artmaya devam etti. Böylece ekonomik aktivite son dokuz ay boyunca büyüme kaydetti. Dördüncü çeyreğin başında güçlü performans gösteren diğerk pazarlar ise Asya ülkeleri oldu. Hindistan'da büyüme yüksek temposunu korurken Singapur, Endonezya ve Filipinler de kayda değer üretim artışlarıyla öne çıktı.

Doç.Dr. Resul Kurt: İşverenin işçilerine karşı çeşitli borçları ve sorumlulukları olduğu gibi, işçilerinde işverenlerine karşı çeşitli borçları bulunmaktadır. Bu borçlar kısaca, özen ve sadakat borcu, rekabet etmeme borcu ve sır saklama yükümlülüğü olarak sayılabilir.

Özen ve sadakat borcunun kapsamına, işçinin işini özenli yapması, sadakatle davranması, işvereni ile rekabet etmemesi kendisine verilen malzemeye özen göstermesi ve işverenin sırlarını koruması gibi hususlar girmektedir. İşçi, yüklendiği işi özenle yapmak ve işverenin haklı menfaatinin korunmasında sadakatle davranmak zorundadır.

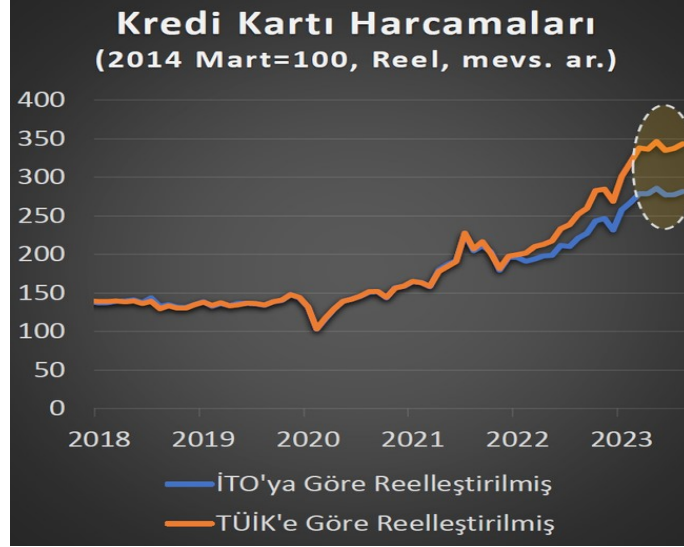
“İşçinin kendi isteği veya savsaması yüzünden işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, işyerinin malı olan veya malı olmayıp da eli altında bulunan makineleri, tesisatı veya başka eşya ve maddeleri otuz günlük ücretinin tutarıyla ödeyemeyecek derecede hasara ve kayba uğratması.” hüküm uyarınca, işçinin iş sözleşmesi işveren tarafından haklı nedenle ve derhal feshedilebilir.

İşçi, iş gördüğü sırada öğrendiği, özellikle üretim ve iş sırları gibi bilgileri, iş ilişkisinin devamı süresince kendi yararına kullanmamalı veya başkalarına açıklamamalıdır. Bu diğerk bir anlatımla işçinin rekabet etmeme ve sır saklama borcu bulunmaktadır. Kimi zaman sır saklama borcu iş ilişkisi sona erdikten sonra da devam edebilmektedir. İşçinin sır saklama yükümlülüğüne aykırı davranması halinde işveren tarafından iş sözleşmesi haklı nedenle feshedilebileceği gibi işçinin verdiği zarar için tazminat ödeme zorunluluğu da gündeme gelebilir.

Nüfus içerisinde akıcı İngilizce konuşabilenlerin oranı:

% of the population that speaks fluent English:	
 France - 57%	 China - 0.5%
 Philippines - 58%	 Brazil - 5%
 Belgium - 60%	 Russia - 5%
 Austria - 73%	 Argentina - 6.52%
 Finland - 75%	 India - 10.5%
 Canada - 83%	 Bangladesh - 12%
 Denmark - 86%	 Mexico - 12.9%
 Sweden - 89%	 Turkey - 17%
 Norway - 90%	 Spain - 22%
 Australia - 92.8%	 South Africa - 31%
 USA - 95.5%	 Italy - 34%
 Singapore - 96.43%	 Pakistan - 49~58%
 New Zealand - 97.82%	 Greece - 51%
 UK - 98.3%	 Nigeria - 53~60%
 Ireland - 98.37%	 Germany - 56%
 Barbados - 100%	
 Gibraltar - 100%	

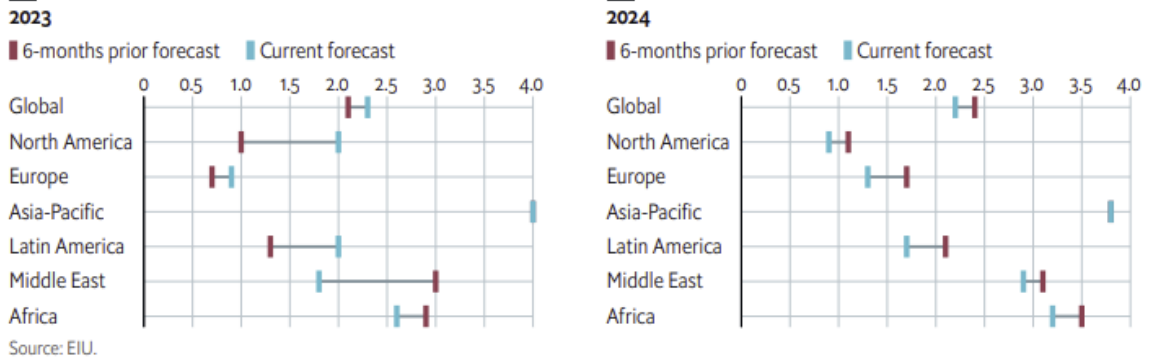
Türkiye’de kredi kartı harcamalarının son dönemde yatay seyre girmesi ekonominin soğumakta olduğunun bir işareti. Elbette kart kullanımı artan faizler yüzünden de azaldı.

En çok ihracat yaptığımız Avrupa pazarında büyüme beklentisi % 1 civarında ve dünya ortalamalarının bir hayli altındadır:

Global growth is forecast to be stable, despite higher interest rates

(EIU forecast % change in real GDP, by region; market-exchange rates)

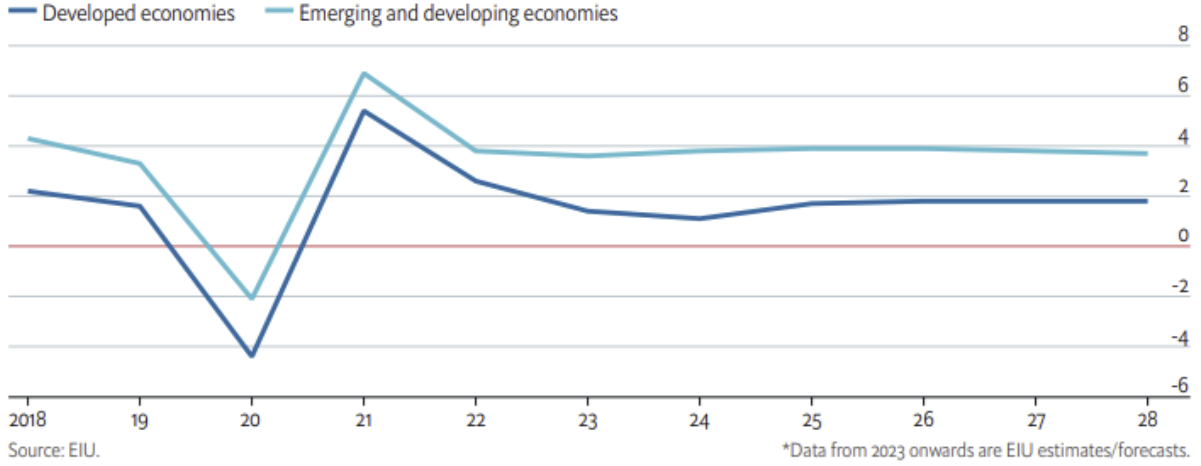

© The Economist Intelligence Unit Limited 2023

Gelecekte her zaman gelişmekte olan ülkeler için % 4'e yakın büyüme beklentisine karşın gelişen ülkelerde büyüme ilk etapta % 1 sonrasında % 2'ye yakın beklenmektedir.

Emerging markets will offer more growth opportunities

(real GDP by aggregate, % change)

Çin başta Afrika ülkeleri olmak üzere Türkiye’de dahil birçok ülkeye borç vermektedir. Bunun doğal sonucu olarak Çin’e karşı ticaret engelleri koymak zorlaşmaktadır. Örnek olarak; Türkiye yoğun borç aldığı Çin’e karşı hamle yapıp “ülkemize dumpingli Çin malı makine girişini engelleyebilecek midir?”

China owns a significant share of African countries’ external public debt

(share of Chinese debt in external public debt in African countries, %, 2021)

